52697

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 04.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye'nin temel gıda maddelerinin başında gelen patates ve kuru soğan üretiminde, özellikle Niğde, Nevşehir, Afyonkarahisar, Kayseri, Aksaray, Amasya ve Ankara Polatlı başta olmak üzere ana üretim havzalarımızda hasat sonrasında üretici fiyatları tam anlamıyla çökmüştür. Mazot, kimyevi gübre, sertifikalı tohum, sulama elektriği ve hasat işçiliği giderlerindeki artışlar nedeniyle 1 kilogram patates ve soğanın tarladaki üretim maliyeti 7 ila 8 TL'yi bulurken; tüccarın tarlada ve depoda üreticiye sunduğu alım fiyatları 3 ila 4 TL bandına kadar gerilemiştir.

Üretici maliyetinin yarısına dahi ürününü satamazken, büyükşehirlerdeki market raflarında patates ve soğanın 30 ila 40 TL'den satılması, aracı ve komisyoncu düzeninin çiftçiyi nasıl bir yıkıma sürüklediğini açıkça göstermektedir. Geçmiş yıllarda fiyat artışı bahanesiyle uygulanan plansız ihracat kısıtlamaları, gümrük vergisi muafiyetli ithalat kararları ve ihracata getirilen fon kesintileri, üreticimizin geleneksel dış pazarlarını kaybetmesine yol açmıştır.

Bunun yanı sıra, modern iklimlendirmeli lisanslı soğuk hava depolarının yetersizliği nedeniyle yüz binlerce ton patates ve soğan ilkel depolarda çürümeye ve filizlenmeye terk edilmekte; Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) maliyetin üzerinde doğrudan bir müdahale alımı yapmaması çiftçimizi borç batağına sürüklemektedir.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılı hasat dönemi itibarıyla Türkiye genelinde gerçekleşen toplam yemeklik patates ve kuru soğan rekoltesi kaç tondur? Bakanlığınızca hesaplanan 1 kilogram patates ve kuru soğanın resmi ortalama üretim maliyeti nedir?
2. Maliyetin yarısına gerileyen fiyatlar karşısında üreticinin zararını önlemek, piyasayı regüle etmek ve ürünlerin depolarda çürümesini engellemek amacıyla TMO veya Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla doğrudan bir taban fiyatla müdahale alımı başlatılacak mıdır?

3. Patates ve kuru soğan üreticilerine yönelik modern, yalıtımlı ve havalandırmalı soğuk hava deposu kurulumu ile lisanslı depoculuk yatırımlarına sağlanan hibe ve faizsiz kredi desteklerinin kapsamı nedir?
4. İhracat pazarlarını yeniden kazanmak ve iç piyasadaki arz fazlasını eritmek amacıyla patates ve kuru soğan ihracatına doğrudan navlun ve ihracat iade desteği verilmesi planlanmakta mıdır?
5. Girdi maliyetlerini karşılayamadığı için tarlasını boş bırakan veya ürünü tarlada kalan patates ve soğan üreticilerinin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan kredi borçlarının faizsiz olarak ertelenmesi veya yapılandırılması hususunda bir çalışma var mıdır?